

VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje jako samostatný předmět ve 4. a 5. ročníku 1 hodinu týdně.

Předmět Vlastivěda je součástí oboru Člověk a jeho svět, který je členěn do tří tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

Lidé a čas

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Organizace

Žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Předmětem Vlastivěda prolínají tato **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova (Sebepoznání, Seberegulace, Psychohygienu, Mezilidské vztahy)

Výchova demokratického občana (Občanská společnost a škola, Občan, společnost, stát, Formy participace v politickém životě, Principy demokracie)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané)

Multikulturní výchova (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita)

Environmentální výchova (Základní podmínky života, Lidské aktivity, problémy životního prostředí, Vztah člověka a prostředí)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci se učí vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- žáci se učí začlenit obec (město) do příslušného kraje
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině

- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

- žáci se učí vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- žáci využívají časové údaje při řešení různých situací, rozlišují děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

- žáci rozlišují vztahy mezi lidmi, národy
- žáci odvozují významy a potřeby povolání a pracovních činností
- učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů

Kompetence občanské

- žáci se seznamují s významnými osobnostmi, kulturními a historickými památkami
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k vlastnímu hodnocení výsledků

Kompetence pracovní

- žáci uplatňují elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí
- žáci porovnávají na příkladech minulost a současnost
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Vlastivěda
Ročník: 4.

UČIVO	VÝSTUPY	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
<p><u>Místo, kde žijeme</u> Okolní krajina, místní oblast, region</p> <p>Regiony ČR</p> <p>Naše vlast</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznává nejbližší okolí, zná přesně svou adresu, telefony, chápe organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti, umí bezpečně dojít do školy, poznává nejdůležitější dopravní značky, umí bezpečně přecházet silnici • zná pojem nadmořská výška, umí najít na mapě a pojmenovat nejznámější pohoří, velké řeky, jezera a rybníky v ČR a v blízkosti svého bydliště a školy, umí vyhledat Prahu na mapě ČR, umí najít Tábor a své bydliště na mapě Evropy, zná rozdíl mezi podnebím a počasím, umí charakterizovat podnebí ČR, seznamuje se s pojmy: pramen, pravý a levý břeh řeky, povodí, rozvodí, úmoří, zná rozdíl mezi jezerem a rybníkem • ví, že Praha je hlavní město ČR, zná a umí vyprávět pověst o založení Prahy, poznává významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce, umí ukázat a najít na mapě střední, východní, severní, západní a jižní Čechy, Moravu a Slezsko, učí se stručně charakterizovat jednotlivé oblasti podle mapy (povrch, poloha, hospodářství), umí vyhledat na mapě významná města a řeky a seznámí se s průmyslem a zemědělstvím v jednotlivých oblastech • umí pojmenovat a ukázat na mapě sousední státy, zná některé staré pověsti, umí nakreslit státní vlajku, ví, co je na státním znaku, zná jméno 	<p>VDO – Občanská společnost a škola Občan, společnost, stát Principy demokracie</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět</p>	

Základní škola Tábor-Čekanice

<p>Evropa a svět</p> <p>Mapy, obecně zeměpisné a tematické</p> <p>Armáda ČR</p>	<p>prezidenta ČR a premiéra ČR, zná oficiální název ČR a správně ho píše, seznámí se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se pojmenovat kontinenty, evropské státy zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest, seznámí se s pojmem EU • umí vysvětlit význam globu a mapy, seznamuje se s významem měřítka mapy, seznamuje se s poledníky a rovnoběžkami, seznamuje se se základními geografickými značkami, učí se pojmenovat a ukázat na mapě rozsáhlejší pohoří, vrchoviny a nížiny v ČR, poznává rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou • seznámí se s činností a úkoly armády 		
<p><u>Lidé kolem nás</u></p> <p>Soužití lidí</p> <p>Vlastnictví</p> <p>Chování lidí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná dobré a špatné chování, umí pomoci spolužákům, zapojuje se do aktivit ve třídě, umí projevit úctu k dospělým osobám, umí se zapojit do kulturních akcí, které pořádá škola, seznámí se se základními pravidly ochrany před povodněmi, seznámí s dalšími globálními problémy, uvědomí si podstatu tolerance pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen • pozitivně hodnotí druhé – v běžných podmínkách projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu • umí rozpoznat majetek soukromý, veřejný, osobní a společný, chrání ho a nepoškozuje, • chrání a nepoškozuje školní majetek, pomůcky, učebnice 	<p>OSV – Sebepoznání Psychohygienu Mezilidské vztahy</p> <p>MuV – Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ</p>	

Základní škola Tábor-Čekanice

<p>Právo a spravedlnost</p> <p>Základní globální problémy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznává vlastnosti lidí, seznamuje se s pravidly slušného chování, seznamuje se s principy demokracie • poznává základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání • poznává významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí 	<p>EV – Základní podmínky života</p> <p>Lidské aktivity, problémy životního prostředí</p> <p>Vztah člověka a prostředí</p>	
<p><u>Lidé a čas</u></p> <p>Orientace v čase a časový řád</p> <p>Regionální památky</p> <p>Báje, mýty, pověsti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, seznamuje se s pojmem letopočet a generace • poznává významná místa a kulturní památky Tábora a okolí • poznává některé postavy ze Starých pověstí českých, poznává některé významné osobnosti a památná místa českých dějin, poznává historické důvody pro zařazení státních svátků 		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Vlastivěda
Ročník: 5.

UČIVO	VÝSTUPY	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
<p><u>Místo, kde žijeme</u> Naše vlast Domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly Evropa a svět Evropské státy, EU, cestování, kontinenty, oceány Mapy obecně zeměpisné a tématické Obsah, grafika, vysvětlivky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zná datum vzniku samostatné ČSR • zná jméno prvního a současného prezidenta • zná pojmy vláda, parlament, senát, zákon • orientuje se na mapě • umí na mapě ukázat státy EU • umí na mapě určit polohu státu k ČR, najít hlavní město • dokáže stručně charakterizovat stát EU 	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané VDO – Formy participace v politickém životě</p>	
<p><u>Lidé a čas</u> Současnost a minulost v našem životě Proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny Orientace v čase Dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osvětenství – zná pojmy a dovede je časově zařadit, zná osobnosti: Marie Terezie, Josef II. • zná významné osobnosti z doby Národního obrození • umí popsat události 1848 • umí zařadit do dějin I. a II. světovou válku • zná osobnosti: T. G. Masaryk, E. Beneš a dokáže je zařadit do příslušného období • umí popsat období od konce II. sv. války do r. 1989 • umí popsat období od r. 1989 po současnost • zná datum vzniku samostatné ČR 	<p>MuV – Etnický původ Multikulturalita EV – Lidské aktivity, problémy životního prostředí Vztah člověka a prostředí</p>	
<p><u>Lidé kolem nás</u> Soužití lidí Mezilidské vztahy, obchod, firmy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokáže popsat charakteristické rysy způsobu života v jednotlivých etapách našich dějin 	<p>VDO – Občanská společnost a škola</p>	

Základní škola Tábor-Čekanice

Vlastnictví Soukromé, veřejné, osobní, společné vlastnictví	<ul style="list-style-type: none">• akceptuje druhého – nacvičuje přátelské přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých	Občan, společnost, stát	
---	---	-------------------------	--